

### บทที่ 3

## นโยบายการบริหารหนี้และข้อมูลทั่วไปของหนี้กบส.

หลักเกณฑ์การปรับปรุงโครงสร้างหนี้ของกบส. ได้ใช้หลักเกณฑ์การปรับปรุงโครงสร้างหนี้ของสถาบันการเงินตามคำสั่งของธนาคารแห่งประเทศไทยฉบับลงวันที่ 2 มิถุนายน 2541 เพื่อกำหนดนโยบาย หลักเกณฑ์ และมาตรการต่างๆ ในการปรับโครงสร้างหนี้ให้สอดคล้องกับสภาวะปัจจุบัน ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

### 3.1 หลักเกณฑ์การปรับปรุงโครงสร้างหนี้ของสถาบันการเงิน

การปรับปรุงโครงสร้างหนี้เป็นกระบวนการที่เจ้าหนี้และลูกหนี้สมัครใจแก้ปัญหาภาระหนี้ร่วมกัน โดยไม่จำกัดวงเงินหนี้ที่จะตกลงกันระหว่างลูกหนี้และเจ้าหนี้ กล่าวคือ ไม่ว่าจะเป็นลูกหนี้รายใหญ่หรือรายย่อยก็สามารถปรับปรุงโครงสร้างหนี้ได้ หากเจ้าหนี้ยินยอมที่จะปรับปรุงโครงสร้างหนี้ตามหลักเกณฑ์การปรับปรุงโครงสร้างหนี้ของธนาคารแห่งประเทศไทย ประกอบด้วยสาระที่สำคัญคือ

#### วัตถุประสงค์หลักของการปรับปรุงโครงสร้างหนี้

วัตถุประสงค์หลักในการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ ก็เพื่อให้ลูกหนี้สามารถดำเนินการต่อไปได้ ในขณะที่เจ้าหนี้มีโอกาสได้รับชำระหนี้คืนสูงสุด ทั้งนี้เพื่อให้เพิ่มการปล่อยสินเชื่อเพื่อฟื้นฟูเศรษฐกิจโดยรวมมากขึ้น ซึ่งจะช่วยให้ระบบเศรษฐกิจสามารถรักษาสภาพการจ้างงานหรือจ้างแรงงานเพิ่มขึ้น

ผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการทำให้การปรับปรุงโครงสร้างหนี้ให้สำเร็จได้ก็คือเจ้าหนี้และลูกหนี้ โดยยอมเจรจากันด้วยการคำนึงถึงเหตุผลความจำเป็นหรือข้อจำกัดของแต่ละฝ่ายร่วมกันด้วยความจริงใจในการแก้ไขปัญหาหนี้อย่างแท้จริง ทั้งนี้เพื่อก่อให้เกิดประโยชน์กับทุกฝ่าย ซึ่งจะส่งผลให้เกิดประโยชน์แก่ระบบเศรษฐกิจของประเทศโดยรวม การให้และการใช้สินเชื่อที่ดีมีคุณภาพก็จะคงอยู่ต่อไป เนื่องจากลูกหนี้พร้อมปรับตัวเองเพื่อให้ชำระหนี้ได้ และสถาบันการเงินก็จะได้รับชำระหนี้ ซึ่งจะส่งผลให้สถาบันการเงินมั่นคง สามารถทำหน้าที่เป็นตัวกลางในการระดมเงินจากประชาชน และปล่อยกู้ให้กับลูกหนี้ในระบบเศรษฐกิจได้อย่างสม่ำเสมอต่อไป

ในภาวะที่เศรษฐกิจตกต่ำ ปัจจุบันทั้งลูกหนี้และเจ้าหนี้ต่างมีความจำเป็นในการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ด้วยกันทั้งสองฝ่ายนั้นคือ

ฝ่ายลูกหนี้ ที่มีความตั้งใจชำระหนี้แต่มีรายได้ลดลง กิจกรรมมียอดขายตกต่ำอันเนื่องมาจากผลกระทบจากวิกฤตทางเศรษฐกิจ ต้องการที่จะได้รับการขยายเวลาชำระหนี้หรือผ่อนชำระหนี้ด้วยเงื่อนไขที่สอดคล้องกับความสามารถที่มีอยู่

ฝ่ายเจ้าหนี้ นอกจากจะขาดรายได้จากลูกหนี้แล้ว ยังต้องมีค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้นทั้งจากการติดตามหนี้ การฟ้องร้องดำเนินคดี และการกันเงินสำรองสำหรับหนี้ที่สงสัยจะสูญด้วย

### ประเภทของการปรับปรุงโครงสร้างหนี้

การปรับปรุงโครงสร้างหนี้แบ่งออกเป็น การปรับปรุงโครงสร้างหนี้ทั่วไปและการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ที่มีปัญหา

การปรับปรุงโครงสร้างหนี้ทั่วไปหมายถึง การปรับปรุงโครงสร้างหนี้ที่ไม่มีส่วนสูญเสีย เช่น การลดอัตราดอกเบี้ยให้แก่ลูกหนี้ตามภาวะตลาด หรือเพื่อรักษาความสัมพันธ์ที่ดีกับลูกหนี้ หรือการขยายเวลาการชำระหนี้ออกไป โดยมีการตกลงให้มีระยะเวลาปลอดหนี้ โดยลูกหนี้ยังคงจ่ายชำระดอกเบี้ยในอัตราที่ระบุไว้ในสัญญาเดิม และสถาบันการเงินวิเคราะห์แล้ว คาดว่าจะได้รับชำระเงินต้นและดอกเบี้ยคืนครบถ้วนตามสัญญาการให้กู้ยืม

การปรับปรุงโครงสร้างหนี้ที่มีปัญหาหมายถึง การปรับปรุงโครงสร้างหนี้ที่มีส่วนสูญเสียเนื่องจาก

1. มีการลดต้นเงินหรือดอกเบี้ยค้างรับที่บันทึกเป็นรายได้แล้วให้ลูกหนี้ หรือ
2. มีผลขาดทุนจากการรับ โอนทรัพย์สินที่มีมูลค่าราคายุติธรรมต่ำกว่ายอดหนี้ที่ตัดจำหน่ายไป หรือ
3. มีการผ่อนปรนเงื่อนไขการชำระหนี้ ซึ่งทำให้มูลค่าปัจจุบันของกระแสเงินสดรับต่ำกว่ามูลค่าตามบัญชีของลูกหนี้รวมดอกเบี้ยค้างรับที่บันทึกเป็นรายได้แล้ว หรือ
4. มีส่วนสูญเสียจากการคำนวณโดยใช้ราคาตลาดของลูกหนี้ หรือการใช้มูลค่ายุติธรรมของหลักทรัพย์ที่เป็นประกัน หรือมีส่วนสูญเสียจากการปรับปรุงโครงสร้างหนี้อื่นเนื่องมาจากเหตุผลอื่น เช่น การแปลงหนี้เป็นทุน เป็นต้น

การกำหนดนโยบายและมาตรการในการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ ประกอบด้วยสาระที่สำคัญคือ

1. นโยบายและมาตรการในการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ของสถาบันการเงินจะต้องกำหนดไว้อย่างชัดเจนเป็นลายลักษณ์อักษร และได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการของสถาบันการเงิน โดยผู้บริหารระดับสูงของสถาบันการเงินจะต้องมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายและมาตรการดังกล่าว
2. นโยบายและมาตรการที่กำหนดจะต้องครอบคลุมแนวทางในการพิจารณาปรับปรุงโครงสร้างหนี้ทั้งกระบวนการ ได้แก่ การกำหนดวัตถุประสงค์ แนวทางในการวิเคราะห์และคัดเลือกลูกหนี้

- การติดตามดูแล การรายงานผลการปฏิบัติงาน เพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์และนโยบายทางด้านบัญชีที่เกี่ยวข้องกับการปรับปรุงโครงสร้างหนี้
3. สถาบันการเงินจะต้องกำหนดระเบียบวิธีปฏิบัติเป็นลายลักษณ์อักษร เกี่ยวกับหน้าที่และความรับผิดชอบในการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ การอนุมัติ การรายงาน และการติดตามดูแลที่ชัดเจน รวมทั้งกำหนดแผนการปฏิบัติงาน (Action Plan) ในขั้นตอนต่างๆ ให้ครบถ้วนสมบูรณ์
  4. สถาบันการเงินจะต้องจัดตั้งหน่วยงานหรือกลุ่มเจ้าหน้าที่ที่มีประสบการณ์ในการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ที่เป็นอิสระจากเจ้าหน้าที่สินเชื่อที่ดูแลลูกหนี้รายนั้น เพื่อทำหน้าที่ปฏิบัติงานตามกระบวนการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ตามระเบียบวิธีปฏิบัติที่กำหนดในข้อ 3 หรืออาจให้สถาบันการเงินอื่น หรือบุคคลที่สามที่เป็นผู้เชี่ยวชาญในการปรับปรุงโครงสร้างหนี้เป็นผู้ทำหน้าที่นั้นได้ ยกเว้นในกรณีที่สถาบันการเงินมีบุคลากรจำกัด อนุโลมให้เจ้าหน้าที่สินเชื่อทำหน้าที่ตามกระบวนการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ได้ แต่ต้องทำตามระเบียบวิธีปฏิบัติที่กำหนดในข้อ 3 โดยเคร่งครัด
  5. การปรับปรุงโครงสร้างหนี้สำหรับลูกหนี้ที่สถาบันการเงิน กรรมการ บุคคลที่เกี่ยวข้องกับกรรมการ หรือผู้บริหารของสถาบันการเงินนั้นเข้าข่ายมีความสัมพันธ์ หรือมีผลประโยชน์เกี่ยวข้อง ซึ่งหมายถึงบุคคลหรือกิจการที่เกี่ยวข้องกับสถาบันการเงินหรือกรรมการหรือผู้บริหารของสถาบันการเงินนั้น ตามพระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ พ.ศ. 2505 และพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจเงินทุน ธุรกิจหลักทรัพย์และธุรกิจฟองซิเอร์ พ.ศ. 2522 รวมทั้งบุคคลที่ถือว่ามีส่วนเกี่ยวข้องคือเข้าข่ายมีความสัมพันธ์หรือมีผลประโยชน์เกี่ยวข้อง โดยมีพฤติการณ์ให้บุคคลอื่นถือหุ้นไว้แทนตนในลักษณะของตัวแทนโดยตรง หรือโดยปริยาย หรือตัวแทนเจด หรือเป็นตัวแทนซึ่งไม่เปิดเผยชื่อ เป็นการสร้างบริษัทเครือข่าย หรือควบคุม หรือผูกขาดการบริหารงานของบริษัทจำกัดดังกล่าวในการประกอบกิจการอื่นทั้งโดยตรงหรือโดยอ้อม จะต้องกำหนดให้สถาบันการเงินอื่น หรือบุคคลที่สามซึ่งไม่มีความสัมพันธ์หรือมีผลประโยชน์เกี่ยวข้องกับสถาบันการเงินและลูกหนี้ เป็นผู้ทำหน้าที่ในการวิเคราะห์ฐานะและความสามารถในการชำระหนี้ ตลอดจนจนกระแสเงินสดของลูกหนี้ ทั้งนี้สถาบันการเงินอื่น หรือบุคคลที่สามจะต้องเป็นผู้ชำนาญการเฉพาะ ซึ่งประกอบธุรกิจเป็นที่ปรึกษาเกี่ยวกับการเงินหรือการดำเนินงาน หรือเป็นที่ปรึกษาทางการเงิน หรือธุรกิจการให้คำปรึกษาทางการเงิน หรือเป็นที่ปรึกษาทางการเงินที่มีชื่อเสียง มีความชำนาญ มีประสบการณ์เป็นที่ยอมรับ

ในกรณีสถาบันการเงินเข้าไปมีความสัมพันธ์หรือมีผลประโยชน์เกี่ยวข้อง เนื่องจากเข้าไปแก้ไขปัญหาลูกหนี้รายนั้น ไม่ว่าจะก่อนหรือหลังจากที่หลักเกณฑ์นี้มีผลบังคับใช้ สถาบันการ

เงินไม่ต้องกำหนดให้มีสถาบันการเงินอื่น หรือบุคคลที่สามเป็นผู้ทำหน้าที่วิเคราะห์ฐานะ และความสามารถในการจ่ายชำระหนี้ ตลอดจนกระแสเงินสดของลูกหนี้ก็ได้

### ขั้นตอนการปฏิบัติงานและการจัดทำเอกสารประกอบ

ในการจัดทำแผนการปฏิบัติงานและเอกสารที่เกี่ยวข้องในแต่ละขั้นตอน ให้ถือปฏิบัติดังนี้

1. ขั้นตอนการวิเคราะห์และจัดทำเอกสารเมื่อมีการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ ควรมีการจัดทำรายงานการวิเคราะห์ลูกหนี้ และเอกสารที่เกี่ยวข้องประกอบการพิจารณาปรับปรุงโครงสร้างหนี้ ดังนี้
  - 1.1 สาเหตุที่มีหนี้มีปัญหา และเหตุผลที่มีการจ่ายชำระดอกเบี้ย และ/หรือเงินต้นล่าช้ากว่ากำหนด
  - 1.2 ความรุนแรงของปัญหา และความเสี่ยงทางด้านการเงินของลูกหนี้ โดยพิจารณาจากงบการเงิน งบกระแสเงินสด และการประมาณการทางการเงินแล้วแต่กรณี รวมทั้งการประเมินสถานการณ์ทางการตลาด ตลอดจนสภาพแวดล้อมที่จำเป็น และเกี่ยวข้องกับฐานะและการดำเนินงานของลูกหนี้
  - 1.3 การคาดการณ์เกี่ยวกับการรับชำระหนี้คืนเต็มจำนวนทั้งต้นเงินและดอกเบี้ย ในกรณีที่มีการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ และกรณีที่ไม่มีปรับปรุงโครงสร้างหนี้
  - 1.4 การประเมินคุณภาพการบริหารของลูกหนี้ โดยมุ่งเน้นประสิทธิภาพขององค์กร ในกรณีที่จำเป็น อาจต้องมีการปรับปรุงโครงสร้างองค์กรใหม่ เช่น การเปลี่ยนโครงสร้างผู้ถือหุ้น กรรมการผู้บริหาร การจัดระบบการบริหารใหม่ เป็นต้น
  - 1.5 ความครบถ้วนของเอกสาร หลักฐานประกอบการพิจารณาปรับปรุงโครงสร้างหนี้
  - 1.6 การประเมินคุณค่าหลักประกัน (ถ้ามี) ตามหลักเกณฑ์การประเมินมูลค่าหลักประกันของสถาบันการเงินที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนด
  - 1.7 แนวคิดหรือสมมติฐานเกี่ยวกับการประมาณการกระแสเงินสด ซึ่งควรตั้งอยู่บนความสมเหตุสมผล และความเป็นไปได้ ทั้งนี้ในการประมาณการกระแสเงินสดข้างต้น ไม่ให้สถาบันการเงินนำกระแสเงินสดที่ยังไม่มีความแน่นอนว่าจะได้รับ ได้แก่ เงินต้น หรือสิทธิในการปรับเพิ่มอัตราดอกเบี้ย หากกิจการของลูกหนี้ฟื้นตัวขึ้น หรือสิทธิในการแปลงสภาพของหุ้นกู้แปลงสภาพ เป็นต้น มารวมในการคำนวณมูลค่าปัจจุบันของกระแสเงินสด
  - 1.8 การพิจารณาข้อสรุปและการอนุมัติเกี่ยวกับเงื่อนไขผ่อนปรนที่ควรให้ในการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ ได้แก่ การลดอัตราดอกเบี้ย การลดต้นเงิน การลดดอกเบี้ยที่ลูกหนี้ค้างชำระ และการขยายระยะเวลาการชำระหนี้ เป็นต้น ทั้งนี้เงื่อนไขดังกล่าวจะต้องสอดคล้องกับอายุโครงสร้างหนี้ (Economic Life) หรือระยะเวลาการให้บริการของโครงการลูกหนี้ รวมทั้งสอดคล้อง

- คล่องกับความสามารถในการชำระหนี้ของลูกหนี้ และช่วยทำให้ฐานะการเงินของลูกหนี้ดีขึ้น จนมีความสามารถจ่ายชำระหนี้คืนภายใต้เงื่อนไขที่มีการปรับปรุงใหม่ได้ตลอดไป
- 1.9 จัดทำตารางแสดงการชำระหนี้คืนหลังการปรับปรุงเงื่อนไขการชำระหนี้ที่สอดคล้องกับความสามารถชำระหนี้ของลูกหนี้
  - 1.10 รายละเอียดเงื่อนไขการเงินต่างๆ เช่น การห้ามจ่ายเงินปันผล การลดทุนเพื่อให้ผู้ถือหุ้นเดิมรับภาระในส่วนนี้ก่อนการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ การให้เพิ่มทุน การสงวนสิทธิ์สำหรับการปรับอัตราดอกเบี้ยสูงขึ้นตามความสามารถในการจ่ายชำระหนี้ของลูกหนี้ เป็นต้น
  - 1.11 จัดทำเอกสาร หลักฐาน และสัญญาต่างๆที่เกี่ยวข้องกับการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ให้ครบถ้วน และมีผลสมบูรณ์ตามกฎหมาย
  - 1.12 กรณีมีการให้กู้ยืมเงินเพิ่มเติมภายหลังการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ สถาบันการเงินจะต้องระมัดระวังประสงค์ของการใช้เม็ดเงินใหม่ที่กู้เพิ่มมาใช้เพื่อชำระหนี้เดิม
2. ขั้นตอนการติดตามผลหลังการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ จะต้องจัดให้มีระบบการติดตามหนี้ภายหลังการปรับปรุงโครงสร้างหนี้อย่างใกล้ชิดเป็นพิเศษ เพื่อให้แน่ใจได้ว่าลูกหนี้จะสามารถปฏิบัติตามเงื่อนไขของสัญญาใหม่ได้ เช่น
- 2.1 กำหนดให้มีการจัดทำรายงานความคืบหน้าเสนอผู้บริหาร โดยรายงานนี้จะต้องแสดงถึงพัฒนาการล่าสุด แผนการปฏิบัติงานที่ทำอยู่ในปัจจุบัน และแนวโน้มที่จะได้รับชำระหนี้คืนในที่สุด
  - 2.2 กำหนดให้ลูกหนี้จัดส่งงบการเงิน รวมทั้งกำหนดให้ลูกหนี้ต้องรายงานผลการปฏิบัติตามเงื่อนไขทางการเงินต่างๆ เช่น การห้ามจ่ายเงินปันผล การลดทุน การเพิ่มทุน เป็นต้น
  - 2.3 กำหนดวิธีการแก้ไขปัญหาลูกหนี้ไม่สามารถจ่ายชำระหนี้ตามสัญญา หรือไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขในการปรับปรุงโครงสร้างหนี้

#### วิธีปฏิบัติทางบัญชีเกี่ยวกับการปรับปรุงโครงสร้างหนี้

1. วิธีปฏิบัติทางบัญชีนี้ ในช่วงแรกให้ถือปฏิบัติสำหรับลูกหนี้ประเภทธุรกิจ (Corporate Loans) ที่มีราคาตามบัญชีรวมดอกเบี้ยค้างรับที่บันทึกเป็นรายได้แล้วตั้งแต่ 50 ล้านบาทขึ้นไป และนับตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2544 เป็นต้นไป ให้ถือปฏิบัติสำหรับลูกหนี้ดังกล่าวตั้งแต่ 20 ล้านบาทขึ้นไป ดังนี้
  - 1.1 ในการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ที่มีปัญหาโดยยินยอมผ่อนปรนเงื่อนไขการชำระหนี้ให้แก่ลูกหนี้ ให้สถาบันการเงินบันทึกส่วนสูญเสียที่เกิดขึ้นจากการคำนวณราคาตามบัญชีใหม่ของลูกหนี้คงค้างตามลำดับวิธีต่อไปนี้

- ก) คำนวณมูลค่าปัจจุบันของกระแสเงินสดรับตามเงื่อนไขใหม่ในการชำระหนี้ที่เป็นผลมาจากการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ โดยใช้อัตราส่วนที่ระบุอยู่ใน 1.3
- ข) ให้ใช้ราคาตลาดของลูกหนี้ หากลูกหนี้มีหนี้การซื้อขายในตลาด และสามารถทราบราคาซื้อขายได้ เช่น ราคาประมูลจากองค์กรเพื่อการปฏิรูประบบสถาบันการเงิน เป็นต้น
- ค) ให้ใช้ราคายุติธรรมของหลักทรัพย์ที่เป็นประกัน ซึ่งประเมินขึ้นตามหลักเกณฑ์การประเมินมูลค่าหลักประกันของสถาบันการเงินที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนด ในกรณีที่หลักทรัพย์นั้นจะเป็นที่มาของกระแสเงินสดรับจากการชำระหนี้

เมื่อราคาตามบัญชีใหม่ที่คำนวณได้ต่ำกว่าราคาตามบัญชีเดิมรวมดอกเบี้ยค้างรับของลูกค้ำค้าง สถาบันการเงินจะต้องบันทึกส่วนสูญเสียทั้งหมดในงบกำไรขาดทุนสำหรับงวดนั้น ในการตั้งค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ สำหรับส่วนสูญเสียที่เกิดขึ้นให้สถาบันการเงินถือปฏิบัติตามประกาศธนาคารแห่งประเทศไทย เรื่องสินทรัพย์ที่ไม่มีราคา หรือเรียกคืนไม่ได้ และสินทรัพย์ที่สงสัยว่าจะไม่มีราคาหรือเรียกคืนไม่ได้

- 1.2 กรณีที่สถาบันการเงินรับชำระหนี้โดยการรับโอนสินทรัพย์ ตราสารการเงิน หรือรับทุนของลูกหนี้ที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงหนี้เป็นทุน ให้สถาบันการเงินตัดจำหน่ายยอดลูกหนี้ให้หมดไป และบันทึกบัญชีสินทรัพย์ที่ได้รับโอนมาด้วยราคายุติธรรมของสินทรัพย์นั้น ส่วนสูญเสียที่เกิดขึ้นให้บันทึกในงบกำไรขาดทุนทันทีที่มีการรับโอน โดยให้คำนึงถึงค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญที่ตั้งไว้แต่เดิมด้วย

กรณีรับชำระหนี้บางส่วน โดยการรับ โอนสินทรัพย์ ตราสารการเงิน หรือรับทุนของลูกหนี้ที่เกิดจากการแปลงหนี้เป็นทุน ก็ให้ปฏิบัติตาม 1.2 ก่อน แล้วจึงปฏิบัติตาม 1.1 สำหรับส่วนที่เหลือ

- 1.3 อัตราส่วนลดที่ใช้ในการคำนวณมูลค่าปัจจุบันของกระแสเงินสดรับ สถาบันการเงินสามารถใช้ใช้อัตราดอกเบี้ยตลาด (Market Interest Rate) เป็นอัตราส่วนลดในการคำนวณมูลค่าปัจจุบันของกระแสเงินสดรับได้ โดยอัตราดอกเบี้ยตลาดที่กล่าวหมายถึง อัตราดอกเบี้ยของเงินให้สินเชื่อที่เหมาะสม เช่น อัตราดอกเบี้ย MLR, MOR, MRR ของสถาบันการเงินนั้น หรือ LIBOR, SIBOR (กรณีสินเชื่อที่เป็นเงินตราต่างประเทศ) เป็นต้น ณ วันที่มีการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ และควรให้เหมาะสมกับโครงสร้างธุรกิจของลูกหนี้ด้วย ทั้งนี้สถาบันการเงินจะต้องกำหนดนโยบายและวิธีปฏิบัติให้ชัดเจน และถือปฏิบัติโดยสม่ำเสมอ

- 1.4 เมื่อได้มีการปรับปรุงโครงสร้างหนี้แล้ว ให้สถาบันการเงินจัดชั้นและกันเงินสำรองสำหรับลูกหนี้รายนั้นๆตามประกาศธนาคารแห่งประเทศไทย เรื่องสินทรัพย์ที่ไม่มีราคา หรือเรียกคืน

ไม่ได้ และสินทรัพย์ที่สงสัยว่าจะไม่มีราคา หรือเรียกคืนไม่ได้ แต่ทั้งนี้ระยะเวลาในการทยอย  
กันเงินสำรองจะต้องไม่เกินกว่าระยะเวลาที่เหลือของสัญญาการปรับปรุงโครงสร้างหนี้

1.5 ในระหว่างการติดตามผลการปฏิบัติตามเงื่อนไขการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ ตามสัญญาการ  
ปรับปรุงโครงสร้างหนี้ใหม่ติดต่อกันไม่น้อยกว่า 3 เดือน หรือ 3 งวดการชำระเงิน แล้วแต่  
ระยะเวลาใดจะนานกว่า ให้สถาบันการเงินรับรู้รายได้ตามเกณฑ์เงินสด

1.6 สถาบันการเงินจะต้องประเมินคุณภาพหนี้ของลูกหนี้อย่างน้อยทุกไตรมาสหลังการปรับปรุง  
โครงสร้างหนี้ หากสถาบันการเงินพบว่า จำนวนเงินหรือวันถึงกำหนดของกระแสเงินสดรับ  
รวมทั้งอัตราดอกเบี้ยในกรณีที่เป็นอัตราดอกเบี้ยลอยตัว ได้เปลี่ยนแปลงไปอย่างมีนัยสำคัญ  
หรือราคาตลาดของลูกหนี้ หรือราคายุติธรรมของหลักทรัพย์ที่เป็นประกันแตกต่างกันไปอย่างมี  
นัยสำคัญจากที่บันทึกไว้เดิม ให้สถาบันการเงินประเมินราคาตามบัญชีใหม่ของลูกหนี้ โดยใช้  
หลักการตามที่กล่าวมาแล้วใน 1.1-1.3 การปรับปรุงราคาตามบัญชีใหม่ของลูกหนี้ ให้  
สถาบันการเงินปรับปรุงกับบัญชีค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ อย่างไรก็ตาม การปรับปรุงนี้ต้องไม่  
ทำให้ราคาตามบัญชีที่บันทึกไว้เดิมหรือเงินลงทุนให้ลูกหนี้ (จำนวนที่สถาบันการเงินจ่ายเพื่อ  
ให้ได้ลูกหนี้นี้มาครอง กรณีที่มีการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ลูกหนี้ที่ซื้อมา) เพิ่มสูงขึ้น

เพื่อให้สถาบันการเงินมีระยะเวลาปรับตัว ในช่วงแรกของการปฏิบัติตามหลัก  
เกณฑ์การปรับปรุงโครงสร้างหนี้ก่อนปี พ.ศ. 2543 นี้ สถาบันการเงินอาจใช้ราคายุติธรรม  
ของหลักทรัพย์เพื่อคำนวณส่วนสูญเสียนอกจากใช้วิธีมูลค่าปัจจุบันของกระแสเงินสดรับ  
ก็ได้

2. สำหรับลูกหนี้ที่มีราคาตามบัญชีต่ำกว่าเกณฑ์ขั้นต่ำที่กำหนดไว้ในข้อ 1 วรรคแรก สถาบันการ  
เงินอาจถือปฏิบัติเช่นเดียวกันกับวิธีการที่กำหนดไว้ในข้อ 1 หรืออาจจะถือปฏิบัติตามวิธีการอื่น  
นอกเหนือจากที่กำหนดไว้ในข้อ 1 ได้ แต่จะต้องระบุวิธีการนั้นไว้เป็นลายลักษณ์อักษรในการ  
กำหนดนโยบายและมาตรการในการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ด้วย
3. ลูกหนี้ประเภทอุปโภคบริโภคที่มีปัญหา ที่ได้รับการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ เช่น ลูกหนี้บัตรเครดิต  
ลูกหนี้เช่าซื้อ เป็นต้น สถาบันการเงินอาจประเมินส่วนสูญเสียเป็นกลุ่มรวมกัน โดยใช้วิธี  
สถิติ หรืออาจถือปฏิบัติตามวิธีที่กล่าวในข้อ 1 ก็ได้

#### การตั้งการของผู้ตรวจสอบ

ในกรณีที่ผู้ตรวจสอบธนาคารแห่งประเทศไทยเห็นว่า การปรับปรุงโครงสร้างหนี้สำหรับ  
ลูกหนี้รายใด อาจมีเจตนาเพื่อชะลอปัญหาการจัดชั้นสินทรัพย์และการกันเงินสำรอง หรือหลีกเลี่ยง  
การระงับรับรู้ดอกเบี้ยค้างรับเป็นรายได้ รวมทั้งมิได้มีการจัดทำเอกสาร และการวิเคราะห์ฐานะ และ

ความสามารถในการชำระหนี้อย่างถูกต้อง หรือเป็นที่สังเกตเห็นได้โดยชัดเจนว่าลูกหนี้จะไม่สามารถปฏิบัติตามสัญญาการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ได้ หรือมีการดำเนินการใดๆที่ไม่ได้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนดขึ้น ผู้ตรวจสอบของธนาคารแห่งประเทศไทยอาจพิจารณาสั่งการให้สถาบันการเงินเปลี่ยนสถานะการจัดชั้นของลูกหนี้รายนั้น และให้กันเงินสำรองให้เพียงพอ หรือสั่งให้ระงับการรับรู้อย่างได้ รวมทั้งยกเลิกการบันทึกการดอกเบี้ยค้างรับที่บันทึกบัญชีไปแล้วด้วยก็ได้

### 3.2 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับหนี้กบส.สำนักงานเชียงใหม่

ข้อมูลเกี่ยวกับหนี้กบส.สำนักงานเชียงใหม่ได้จากประชากร 2 กลุ่มที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการนำมาตรการการปรับโครงสร้างหนี้มาใช้คือ กลุ่มแรกเป็นพนักงานติดตามเรียกเก็บหนี้ของกบส.สำนักงานเชียงใหม่ กลุ่มที่สองเป็นลูกหนี้ของกบส.สำนักงานเชียงใหม่ โดยมีข้อมูลทั่วไปที่รวบรวมได้ดังนี้

#### 3.2.1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับพนักงานที่มีหน้าที่ติดตามเรียกเก็บหนี้กบส.สำนักงานเชียงใหม่

ปัจจุบันพนักงานติดตามเรียกเก็บหนี้ของกบส.สำนักงานเชียงใหม่มีทั้งหมด 35 คน เป็นพนักงานที่รับโอนมาจากธนาคารกรุงเทพพาณิชย์การ จำกัด (มหาชน) ในจำนวนนี้เป็นพนักงานที่เคยผ่านงาน ด้านสินเชื่อมาแล้ว 11 คน บัญชี 18 คน รับฝากเงิน 5 คน และต่างประเทศอีก 1 คน คิดเป็นร้อยละ 31.43, 51.43, 14.29 และ 2.85 ของพนักงานติดตามเรียกเก็บหนี้เรียงตามลำดับ โดยพนักงานทั้ง 35 คนนี้ได้รับมอบหมายให้มีหน้าที่ติดตามเรียกเก็บหนี้เกรด A ถึง E ให้ได้ตามเป้าหมายจากกบส.สำนักงานใหญ่ โดยในปี 2542 มีเป้าหมายของการเรียกเก็บหนี้ จำนวน 437,000,000 บาท แต่พนักงานเหล่านี้เป็นผู้ที่เคยผ่านงานด้านสินเชื่อเพียง 11 คน พนักงานส่วนใหญ่ไม่มีประสบการณ์ในการติดตามเรียกเก็บหนี้ ทางกบส.สำนักงานใหญ่จึงมีนโยบายให้ฝึกอบรมพนักงานติดตามเรียกเก็บหนี้ทุกคน เพื่อเพิ่มพูนความรู้ด้านเทคนิคและวิธีการต่างๆในการติดตามเรียกเก็บหนี้ อีกทั้งอบรมให้มีความรู้ในด้านกฎหมายทั่วไป เพื่อให้พนักงานเหล่านี้ใช้เป็นแนวปฏิบัติในการติดต่อและเข้าถึงลูกหนี้ด้วยความสัมพันธ์ที่ดี และสร้างความไว้วางใจเชื่อถือ และความรู้สึกที่ดีให้กับลูกหนี้ เพื่อการติดตามเรียกเก็บหนี้ให้บรรลุประสิทธิภาพตามเป้าหมายที่ได้ตั้งเอาไว้

#### 3.2.2 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับลูกหนี้กบส.สำนักงานเชียงใหม่

ข้อมูลที่ได้จากลูกหนี้กบส.สำนักงานเชียงใหม่เกรด A ถึง D เกรดละ 25 ราย มีรายละเอียดดังนี้

เกี่ยวกับเพศของลูกหนี้ ลูกหนี้เกรด A จะเป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย ลูกหนี้เกรด B และ D จะเป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิง และลูกหนี้เกรด C จะเป็นเพศชายและเพศหญิงจำนวนเท่ากัน

เกี่ยวกับอายุของลูกหนี้ ลูกหนี้เกรด A จะมีอายุระหว่าง 31-50 ปี ลูกหนี้เกรด B จะมีอายุระหว่าง 31-40 ปี และลูกหนี้เกรด C และ D จะมีอายุระหว่าง 41-50 ปี

เกี่ยวกับสถานภาพครอบครัวของลูกหนี้ ลูกหนี้เกรด A ถึง D ส่วนใหญ่จะมีสถานภาพสมรสแล้ว

เกี่ยวกับจำนวนบุตรที่ลูกหนี้มีภาระต้องเลี้ยงดู ลูกหนี้เกรด A และ B จะมีบุตร 1 คนที่เป็นภาระต้องเลี้ยงดู ส่วนลูกหนี้เกรด C และ D จะมีบุตร 2 คนที่เป็นภาระต้องเลี้ยงดู

เกี่ยวกับอายุของบุตร ลูกหนี้เกรด A, C และ D จะมีบุตรอายุระหว่าง 11-20 ปี ส่วนลูกหนี้เกรด B จะมีบุตรอายุระหว่าง 1-10 ปี

เกี่ยวกับภาระเลี้ยงดูบุคคลในครอบครัว ลูกหนี้เกรด A ถึง D ส่วนใหญ่จะมีภาระที่ต้องเลี้ยงดูบุคคลในครอบครัว

เกี่ยวกับระดับการศึกษา ลูกหนี้เกรด A ถึง D ส่วนใหญ่จะมีระดับการศึกษาที่ต่ำกว่าระดับปริญญาตรี

เกี่ยวกับอาชีพของลูกหนี้ ลูกหนี้เกรด A ถึง D จะมีอาชีพเป็นนักธุรกิจและประกอบธุรกิจ ส่วนตัวมากกว่าอาชีพอื่นๆ ที่เหลือจะมีอาชีพเป็นข้าราชการ พนักงานรัฐวิสาหกิจ และทำงานบริษัทเอกชน

เกี่ยวกับรายได้ต่อเดือนของลูกหนี้ ลูกหนี้เกรด A จะมีรายได้ต่อเดือนต่ำกว่า 10,000 บาท ลูกหนี้เกรด B, C และ D จะมีรายได้ต่อเดือนประมาณ 10,001-20,000 บาท

เกี่ยวกับสิทธิครอบครองที่อยู่อาศัยของลูกหนี้ ลูกหนี้เกรด A ถึง D ส่วนใหญ่จะมีบ้านเป็นของตนเอง

เกี่ยวกับประเภทของการเป็นลูกหนี้กบส. ลูกหนี้เกรด A ถึง D ส่วนใหญ่จะเป็นบุคคลธรรมดา

เกี่ยวกับสาเหตุที่ทำให้ไม่สามารถชำระหนี้คืนกบส.ได้ ลูกหนี้เกรด A ถึง D จะมีปัญหาในครอบครัว เช่น ค้านคู่สาว ปัญหาการหย่าร้าง และครอบครัวแยกกันอยู่ ปัญหาด้านการบริหารธุรกิจที่เป็นของตนเอง เช่น ดูแลธุรกิจที่ทำไม่เป็นที่เพราะทำงานราชการไปด้วย มีธุรกิจใหม่ยังไม่มีความชำนาญหรือประสบการณ์ดีพอ ปัญหาด้านการเงิน เช่น มีหนี้สินภายนอกมาก มีรายได้ลดลง และตกงาน นอกจากนี้มีลูกหนี้บางรายเจ็บป่วยและถูกฟ้องดำเนินคดีอยู่ บางรายคิดว่าดอกเบี้ยของกบส.ถูกจึงมุ่งใช้หนี้ของที่อื่นที่ดอกเบี้ยแพงกว่าก่อน และบางรายกู้แทนผู้อื่นแต่ตนเองไม่มีโอกาสได้ใช้เงินกู้ สำหรับลูกหนี้ที่ได้รับผลกระทบจากภาวะเศรษฐกิจและภาวะการเมืองภายในประเทศจะมีบ้างบางส่วน